

DJECA I EKRANI

Živimo u svijetu u kojemu su ekrani – tv, mobiteli, kompjutori, tableti – posvuda oko nas. Napretkom tehnologije i njenom dostupnošću, i odrasli i djeca postali su česti i vješti korisnici različitih programa, aplikacija i društvenih mreža. U mnogim se obiteljima događa da su djeca čak informatički vješija od svojih roditelja. Sve su mlađe generacije koje se znaju služiti računalom, tako da djeca vrtičke dobi već spretno biraju crtane filmove na tabletima, mobilima ili računalima te igraju kompjuterske igrice.

Djeca vole kompjutere jer im nude bogatstvo auditivnih i vizualnih podražaja. Isto tako, djeca korištenjem kompjutera razvijaju osjećaj kompetentnosti i kontrole što vodi ka povećanju samopuzdanja.

Postoje mnoge pozitivne strane korištenja kompjutera, ali i mogući negativni utjecaji kojih bi roditelji trebali biti svjesni. Tako primjerice neke kompjuterske igre imaju pozitivan utjecaj na koordinaciju oko-ruka, finu motoriku i razumijevanje prostornih odnosa. Negativan utjecaj očituje se u činjenici da je većina igara prepuno nasilja i sastoje se u uništavanju protivnika na što nasilniji način. Poznato je da djeca oponašaju agresivna ponašanja koja vide, osobito ona koja se nagrađuju i opravdavaju kao u kompjuterskim igrama. **Ukoliko dijete često i pretjerano igra nasilne igre može doći do identifikacije s nasilnim herojem.**

Također, mogu se javiti i zdravstveni i socijalni problemi kao što su **povećana agresivnost, ispadi bijesa, smanjena pažnja, loša regulacija emocija, pretilost, smanjena fizička aktivnost, nesanica, smanjena komunikacija u obitelji** te smanjen interes za svakodnevne događaje i aktivnosti.

Također, negativan utjecaj za djecu predstavlja i vrijeme koje provode za kompjuterom, igrajući igrice ili gledajući crtane filmove. Naime, dijete je pri gledanju crtanih filmova pasivni promatrač, te ukoliko pred kompjuterom (tabletom ili mobitelom) provede nekoliko sati dnevno, propustilo je dragocjeno vrijeme da kroz različite aktivnosti i igre razvija svoju motoriku, govor, socijalne vještine (kako uspostaviti kontakt s drugim djetetom, kako ga pozvati u igru, kako riješiti sukob, kako surađivati s drugima).

Medijski i digitalni sadržaj za djecu se posebno kreira kako bi se kratkotrajna pažnja mališana 'prikovala' za ekran. Sadržaj namijenjen maloj djeci - crtići i videoigrice - dolazi u slikama koje se izuzetno brzo izmjenjuju. Dječja pažnja je vrlo spontana, lako je otklonjiva i treba je moći zadržati, a brzi vizualni sadržaji su mudar način da se ona privuče. Djeca se tako uče usmjeravati pažnju dominantno na vizualne podražaje te se događa da polaskom u školu teško usmjeravaju pažnju na ono što čuju (ono što im učiteljica govori ili čita).

Mi koji radimo u vrtiću primjećujemo u posljednje vrijeme sve više djece koja imaju vrlo slabo razvijene socijalne vještine (poštivanje drugih, suradnja, nenasilno rješavanje sukoba, strpljenje, slušanje, dijeljenje, pomaganje, empatija, komunikacija, samokontrola). Te su vještine najbolji pokazatelj za prilagodbu u odrasloj dobi, tj. one predstavljaju važan prediktor uspješnosti u svijetu odraslih (u poslu, u privatnom životu). Istraživanja pokazuju da su socijalne vještine bitnije za uspjeh u životu od inteligencije i školskih ocjena. Ukoliko nam djeca pretjerano borave za ekranima nemaju dovoljno prilike za razvoj svojih socijalnih vještina koje se mogu razvijati samo uz neposredan kontakt s drugim ljudima/djecom.

Zato je jako **važno djetetu postaviti granice u vezi duljine boravka** za ekranom te birati sadržaje kojim se dijete koristi (osobito paziti na agresivne sadržaje).

Savez društava “Naša djeca” Hrvatske i Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu su 20. travnja 2021. predstavili prvi **Multimedijski priručnik za djecu predškolske i rane školske dobi – Medijska pismenost za najmlađe**. Priručnik je nastao zahvaljujući suradnji četiri institucije: sunakladnici su Savez društava Naša djeca i Učiteljski fakultet u Zagrebu, a projekt je sufinanciran sredstvima Agencije za elektroničke medije i UNICEF-a.

Priručnik možete pročitati putem sljedećeg linka:

https://savez-dnd.hr/wp-content/uploads/2021/04/multimedijski-priruc%CC%8Cnik_mp-za-najmlade.pdf